

„Tünelmes személyiségének minden varázsát »bedobta«, ha kellett, az ügy érdekében. Bárkit meg tudott győzni arról, hogy nélkülözhetetlen a csapatban, és úgyszólván rajta múlik a produkció sikere.”
Weltler Jenőre emlékezünk ► 5. oldal

„Eleget tettünk-e azért, hogy a romák ne az ököljog jegyében nőjenek fel?”
A negyedik szög ► 3. oldal

„Ha egy teológiai ismeretekkel nem rendelkező újságírótól nem várható is el, hogy a fenti tanítást ismerje, az azonban már elgondolkodtató, hogy egy vallásfilozófus ne tudná, milyen kontextusból származ(hat)nak egy evangélikus igehirdetés válságra vonatkozó szavai, az pedig megdöbbentő, hogy azonnal »pártpolitikainak« minősíti őket.”
Mondatok – és ami mögöttük van ► 6. oldal

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat melléklete ► 8–9. oldal
„Az Úr hangja” ► 5. oldal
Vargát rántott fagyús bakancs ► 11. oldal
Buda ostroma és időszakos halála ► 10. oldal
Reflexiók ► 13. oldal

SEMPER REFORMANDA

„Nem a lélek gyengeségén múlik tehát, hogy az Isten szavát nem értjük. Ellenkezőleg! Semmi sem alkalmasabb Isten szavának a megértéséhez, mint a lélek gyengesége, mivel a gyengeségünk miatt és a gyengékért jött el a Krisztus ebbe a világba, és nekik küldi Isten az ő igéjét.”

► Luther Márton:
A szolgálai akarata
(Jakabné Csizmazia Eszter,
Weltler Ödön és
Weltler Sándor fordítása)

Hugo Simberg: A sebesült angyal (1903)

Sebesült angyalok?

■ RIBÁR JÁNOS

Riadalommal hallgatjuk naponta a médiumok elszomorító híreit, hogy hol és mikor zártak be üzletet, üzemet, gyárat, vállalkozást, és hány százan vagy ezren kerültek utcára, lettek munkanélkülivé, veszítették el a mindennapi kenyeret, a megélhetés lehetőségét, s vált a helyzetük kilátástalanná. Talán még van egy kis tartalék, vagy esetleg a nagymama irreálisan alacsony nyugdíjából futja az állást vesztett unoka támogatására, mert a nagymamának úgy sincs sokra igénye, és önként mond le szeme fénye javára a jobb falatról, esetleg a gyógyszerrel.

Valamilyen módon egy ideig mindenki megharcolja az életét, de óhatatlanul felvetődik a nyugtalanító kérdés: vajon meddig lehet feszíteni a húrt? Mikor fogynak ki a gondosan rejtgetett tartalékok? S ha a kisnyugdíjas, áldozatkész nagymama is elment minden testnek útján? Akkor majd a munkanélküliek a szó szoros értelmében az utcára kerülnek? Nem képletesen, nem jelképesen, de tragikusan: koldulni. Vagy elviselendő a megélhetési bűnözés? S akkor láthatatlan kezek matatnak majd biztonsági wertheimzarakon? Meddig feszíthető a húr?

Még nem múlt el a tél, még mindig érkehetnek megdöbbentő hírek fűtés nélküli lakásokban elhunytakról. Az elmúlt időszakban igen gyakran hangzott el hol ebben, hol abban a médiumban, hogy valaki a lakásában kihűlt, testhőmérsékletének rohamos csökkenése miatt beállt a halál. Így találtak rá valakire: a lakásban hideg volt, a spájz üresen tátongott, sehol egy falat kenyér vagy enniival.

Ébredhetne a felelősségtudatunk! Közleledünk a böjti időszakhoz, amelynek döntő lelki tartalma távolról sem az étkezéssel vagy a hiányával függ össze, hanem kölcsönös keresztény felelősségünk megvizsgálásával. Mit tesznek gyülekezeteink bajba jutott embertársaikért? Eszünkbe jut-e, miképpen lehetne konkrét és reális segítséget adni hitsorsosainknak? Aligha bölcs konfesszió alapján beszükíteni a szeretet szolgálatát, de legalább eszünkbe jutnak hitsorsosaink, akiket a válság miatt tragikus veszteség ért?

A finn testvéreknek van egy úgynevezett „nemzeti festményük”; az a címe, hogy *A sebesült angyal*. Festője a szimbolista Hugo Simberg, aki 1903-ban vitte vászonra meghökkenítő képét, amelyet súlyos betegen, de már gyógyulófélben festett, saját betegségére utalva. Sokszor megcsodáltam a festményt Tamperében, az evangélikus dombban, és türelmemmel várahoztam, hogy megszólaljon.

Szavakkal nem könnyű leírni egy képet, de így is visszaadható, ami – a műalkotást szemlélve – bennem megszólalt. Zöldes-barnás talaj némi fehér virággal, kéklő háttérrel

(mert tavat vagy kikötőt ábrázol), a túlsó parton pedig kékes hegyvonulat két, messzeségbe vesző gyárkéménnyel. A kép témája: két parasztyerek petrencéből készült hordágyra ültetve görnyedt testtartású, bekötött fejű angyalt cipel nehéz léptekkel. Az angyal a fején sérült meg, látszik a kötés, sőt a szárnyán vércseppek is vannak. Sebesült angyal.

„Am aligha követünk el hibát, ha ezt saját elszomorító helyzetünkre konvertáljuk, és az eredeti szövegben a „vendégszeretet” helyére a bajbajutottakat, a munkájukat elvesztő testvéreinket helyettesítjük be.

Egyszer csak megszólalt bennem a kép. Szótlanul, némán eszembe juttatta Isten szent igéjét a *Zsidókhöz írt levél* tizenharmadik fejezetének második verséből: „...egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg”. Kétségtelen, hogy az említett apostoli levél ismeretlen írója a vendégszeretetre, az úton levők megsegítésére figyelmeztet minket. Am aligha követünk el hibát, ha ezt saját elszomorító helyzetünkre konvertáljuk, és az eredeti szövegben a „vendégszeretet” helyére a bajbajutottakat, a munkájukat elvesztő testvéreinket helyettesítjük be.

„A vendégszeretetről meg ne feledkeztek, mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg” – számomra ez lett a tamperei dóm festményének üzenete. Gyülekezeti szinten – sajnos – nem tudjuk megoldani az egyre erősödő gazdasági válságot, de arra módunk lehet, hogy tudatosan alakítsuk ki közösségünk hordozóerejét, megtalálva azt a megoldást, amely az adott helyen áldásosan működhet.

Amikor bajba jutott felebarátaink segítségét, tudtukon kívül angyaloknak segítünk, tudtukon kívül angyaloknak segítünk. Az „angyal” szó görögül „küldöttet” jelent. Isten küldte. Talán azért, hogy hitünk szolgálatá minősüljön.

Élő hit, imádkozó közösség, érzékeny lélek alkotja az egyház szent közösségét gyülekezeteinkben. Együttérzés, együtt gondolkodás, egymásért cselekvés – és akkor a világ is megláthatja küldetésünk igazi csodáját. Pál apostolnak a *Rómaiakhoz írt levél*ben olvasható ez a fontos mondat: „Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” (8,19) Azoknak a megjelenését, akik élő hitből fakadó módon tettekkel is bizonyosságot tesznek a modern kornak az áldozataik között.

Ünnepi időutazás a Deák téren

Megemlékezés a kétszáz éve született dr. Székács József püspökről

► Székács József püspök születésének bicentenáriuma közösen emlékezett meg a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Gyülekezet és a Déli Egyházkerület hetvened vasárnapján a Deák téri templomban. Az egész napos ünnepségen részt vettek a néhai püspök leszármazottai, szülővárosának küldöttjei, valamint az Orosházi Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium tanulói is. Az istentisztelet rögzítette a Duna Televízió, a felvétel február 22-én, vasárnap 10 órakor tekinthető meg.

A délelőtti ünnepi alkalom kezdetén Cselovszky Ferenc igazgató lelkes köszöntötte a megjelent vendégeket és a gyülekezet tagjait, majd Zászkaliczky Péter nyugalmazott lelkes elevenítette fel Székács József alakját, megemlítve életének főbb állomásait. Igehirdetésében Gáncs Péter püspök „időutazásra” invitált: százhetvenegy éve, 1838 tavaszán két méter magas, fagyos árhullám lepte el Pest utcáit. Kétezer-háromszáz

házt elpusztult, huszonkétezeren mindenüket elvesztették, sokan meghaltak.

Az Insula Lutherana ebben a helyzetben valódi szigetként nyújtott menedéket mintegy nyolcszáz léleknek. Székács József Róm 5,3–5 alapján elmondott prédikációja – melyet a megemlékezők Cselovszky Ferenc tolmácsolásában meg is hallgathattak – öntött reményt az árvíz okozta veszteségektől kétségbeesett hallgatóság szívébe. „Még inségünkben is örvendhetünk, mert nyereségünk is nagy. (...) Az inség túrni tanított, azaz úgy viselni a csapásokat, hogy erkölcsünk ne veszítsen, hanem nyerjen, nemesebbé, szilárdabbá legyen. (...) Tanultuk, mit képes tenni ember az emberért. Erkölcsös, nemes érzelmeket nyertünk” – fogalmazott Székács annak idején. „Nagy a kísértés, hogy párhuzamot vonjunk az akkori és a mai helyzet között” – tette hozzá immár Gáncs Péter.

Bár az árhullámok ellen erős gátak védenek, a válság pénzügyi-gazdasági, bizalmi krízisként ma is jelentkezik. Vajon elég-e a kibontakozáshoz, ha csak kifelé, felfelé mutogatunk felelősöket keresve? A rendszerválto-

zás huszadik évfordulóján a választott vezetők számonkérhetőségének komolyan vétele mellett szükséges volna végre magunktól is megkérdeznünk: mi hogyan élünk a kapott szabadsággal? Isten igéje ugyanakkor az okoktól a célok felé vezet minket – folytatta az igehirdető. Ennek fényében ugyanis a válságok életünk fordulópontjai lehetnek, hiszen a krízis egyben esélyt is jelent a tisztulásra, az igazi értékek felfedezésére.

Gáncs Péter emlékeztetett egy másik kerek évfordulóra: Székács püspök mellett idén emlékezünk a száz éve született Szehele Gáborra is, aki másfél ezer gyermeket mentett meg a német megszállás idején. Kettejük szellemi örökségének újralfedezése, a másokért való lét útjainak keresése aktuális és közérdekű feladat.

Az ünnepi megemlékezésen a Székács József nevét felvenni készülő Orosházi Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium énekkarának szolgálatát is meghallgathatták a jelenlévők, valamint részletek hangzottak el a Pesti Evangélikus Egyház első lelkészének imádságaiból.

► Folytatás a 7. oldalon

Az orosházi diákok szolgálata a délelőtti istentiszteleten

FOTO: BARTA IMRE

Oratio œcumenica

Urunk, Istenünk! Igéd üzenete olyan nekünk, mint az üdítő eső. Frissítsd fel szavaddal kiszikkadt lelkünket! Tölts be minket csordultig, hogy akaratom szerint élet támadjon. Kérünk, nyisd meg vak szemünket, hogy ne csak nézzünk, hanem lássunk is. Órizz meg attól, hogy e világi önző dolgok elhomályosítsák tekintetünket. Urunk, nyisd meg szívünket is, hogy a világ világossága beragyogja életünket, és tisztává tegye szemünket. Megújult, tisztább, mélyebb látásért könyörgünk.

Urunk, Istenünk! A te igéd olyan, mint a kétélű kard. Áthatol a mi álarcainkon. Mindannyian álarcok mögé rejtőzünk, jelmezbe rejtjük szorongásainkat. Ne engedd, hogy életünk megjártszott karnevál legyen. Tisztíts meg minket a képmutatástól!

Istenünk, a te egész lényed szeretet. Imádkozunk azokért, akik szeretetre vágyanak. Ez a világ a szerelmet, a vágyat hajszolja, felelősség nélkül. Könyörgünk fiataljainkért, akik a társukat keresik. A te szeretetteddel vezesd őket a helyes döntésben. Könyörgünk a házasságokért és a családokért. A te szereteted adjon példát férjnek, feleségnek, gyermeknek. Könyörgünk az elváltakért és azokért a gyermekekért, akik csonka, rendezetlen családban élnek. Irgalmazz a megtört életeteknek, szeretet Isten!

Istenünk, oltalmunk és erős várunk vagy. Hitünk harcaiban légy menedékünk. Könyörgünk azokért, akiket te miattad üldöznek. Adj nekik erőt, kitartást és hűséget. De nemcsak a veszedelemben lévő testvéreinkért fohászunk, hanem a szegényekért, az elesettekért is. Azokért imádkozunk, akik épphogy megélnék. Azokért, akik erejüket meghaladó módon mégis élni akarnak. Urunk, adj nekik reménységet, adj nekik segítő kezeket. Indítsd a nagyobb, erősebb gyülekezeteket, hogy szívükön viseljék a gyengébbek sorsát. A gyengébbeket pedig figyelmeztess, hogy hálával becsüljék meg a segítséget.

Urunk, Istenünk! A te igéd boldognak mond minket. Boldognak, mert láthatunk, hallhatunk, ismerhetünk téged. Urunk, add, hogy ez a boldogság meglátsszék rajtunk, és vonzó legyen a körülöttünk élők számára. Éltesd bennünk a reményt, hogy igéd munkájában használni akarsz bennünket. Ámen.

REMÉNYIK SÁNDOR

A szőnyeg visszája

Kétségbe esem sokszor én is
A világon és magamon,
Gondolva, aki ilyet alkotott:
Őrülten alkotott s vakon.

De aztán balzsamként megenyhít
Egy drága Testvér halk szava,
Ki, míg itt járt, föld angyala volt,
S most már a mennynek angyala:

„A világ Isten-szötte szőnyeg,
Mi csak visszáját látjuk itt,
És néha – legszebb percünkben –
A színéből is – – valamit.”

(1933)

HATVANAD VASÁRNAP – MT 13,10–17

Elrejtji vagy felfedi?

– Miért beszél példázatokban?

– Én ebbe a sarokba állnék. Az elrejtés oldalára. Jézus elrejtji a mondanivalóját. Jó szándékúan, de elrejtji. Meg kell fejteni, és rábukkanunk az Isten országára. Az a legfontosabb, hogy időt töltsünk vele, hogy gondolkozzunk rajta, hogy hagyjuk kinyílni. Ha megfigyelitek, sikerült is Jézusnak elérnie ezt, hiszen gondolkozunk a példázatok megfejtésén. Éppen most is ezt tesszük.

– Igaz. Ennek az elrejtésnek ráadásul az evangéliumon belül is van értelme, hiszen az egyértelműséget a kereszt után találják csak meg a tanítványok. Jézus néha kimondottan figyel arra, hogy titokban maradjon egy-egy gyógyítás, hogy csak halála és feltámadása után váljanak ezek érthetővé.

– Én szívesen állok melléd, sőt többet mondok. Mi van, ha ezek valamiféle rejtvények?

– Mint Sándor Mátyás rácsos jelkulcsa, ha jól forgatjuk, kijön a szöveg? Vagy a németek enigmája, amellyel a kódolt üzeneteiket közvetítették a háború idején? Amelyekre azt mondták, hogy még a Tigris tankoknál is nagyobb haderőt képviseltek? Ez azért túlzásnak hat.

– Vannak, akik a Biblia egészét valami ilyennek látják, mint a középkori festők műveit, akik üzeneteket rejtettek el a kép apró elemeibe. Sokak szerint csak a kódolást kell megfejteni. Sőt vannak, akik már úgy vélik, meg is fejtették.

– Látod ezt a képet? Különleges technikával készült, megalondítja a szemed. Ha egy kicsit bambulsz, ha

nem akarod élesen látni, akkor hirtelen megmozdul, térré válik, meglátod, hogy valójában mit ábrázol. Anélkül nem sokat, inkább apró minták vannak csak előtted, de amikor így kitarul, akkor valódi csoda részesevé leszel. Így is nevezik: sztereogram.

– Ezt azért nem mondanám Jézus példázataira. Esetleg lehetne rejtvényes történetekre gondolni, mint mondjuk a mesékben, ahol a szegény legénynek ki kell találnia, hogy mit jelent az, amit a király felad neki.

– A Bibliában is vannak ilyen történetek, amelyeket tényleg meg kell fejteni. Ott van a fáraó álma. Dávid is meghallgatta a szegény ember bárányáról szóló példázatot, csak nem tudta megfejteni.

– A próféták jelképes történetek egész sorát hozzák, és meg is fejtik őket.

– Igen, de ezek már inkább magyarázatok. Jeremiás odavágja a kőkorsót a piac kövéhez, igát vesz a nyakába, de a megszóllaltatott mondanivaló révén ezek illusztrációkká válnak.

– Én ezért állok a másik sarokba. Szerintem nem elrejtji, hanem megmagyarázza. Milyen egyszerű képek: a mag, a föld, a szőlő, a szolgák és az úr, az apa és a fiú. Olyan magától értődek, hogy még egy gyerek is megérti.

– A képi ábrázolás a zsidóság jellemző gondolkodási formája. Nem allegorikus, hanem analogikus, de mindig is képszerű.

– Az élményszerűségnek mindig van ereje. El lehetne mondani sokfé-

le meghatározását annak az érzésnek, amely akkor fog el, amikor kiderül, hogy valamelyik szerettünk régen ügynök volt, no de *Esterházy Péter Javított kiadása* ezt úgy írja le, hogy még én is sírok, pedig apám nem is volt ügynök.

– Az inkább csak egy személyes történet, de igaz, hogy a mesék mindig többet mondanak el rólunk, mert belőlünk fakadnak. Egy-egy körmönfont definíció is megteszi – mi, európaiak szívesen gondolkozunk így –, de a történetek sokkal beszédesebbek. Egy történet elmesélésekor inkább adom magam, mint amikor magamról beszélek, még akkor is, ha a történet nem is rólam szól.

– Másfelől annyira mégsem egyszerűek a példázatok, hogy ne kellene magyarázni őket. A mi szakaszunk körül is éppen ez folyik. A magvető példázatának magyarázatát kérdezik a tanítványok.

– Ne feledd, hogy az írásmagyarázók legtöbbje megegyezik abban, hogy a magyarázat későbbi hozzátétel! Ráadásul olyan, mintha a magyarázat nem is arról szólna, mint az eredeti példázat.

– Erről beszélhetünk majd máskor, de hogy magyarázatra szorult – akár rögtön, akár később –, az bizonyos. Ha pedig magyarázatra szorult, akkor nem lehet egyszerű illusztráció. Gyermekien egyszerű pedig végképp nem.

– Luther azt mondja, hogy még egy gyerek is tudja, hogy ki az egyház tagja: az a kisbárány, akit a pásztor a karjában tart. Ez példázat, és jelen-

tősen egyszerűbb, mint mindenféle zsinatok által megkísérelt egyháztagsági definíció.

– Lehet, hogy csak azért értjük könnyen Jézus példázatait, mert átment rajtuk sokféle gyermek- és felnőtt-bibliaóra, igehirdetés és írásmagyarázat?

– Lehet, hogy újra kellene néha olvasnunk úgy, mintha most látnánk először, mintha nem is értenénk?

– Lehet, hogy csak Jézus keresztes után válnak számunkra is érthetővé?

– Minden igaz – a rejtély, a rejtvény, az illusztráció, a ráfordított idő és csend, a megértés katarzisa –, ha észrevesszük, Jézus példázatainak tényleg van kulcsuk. Isten az. Őt soha nem tudjuk kiismerni. A jézusi példázatok Istenről szólnak. Így a példázatok is könnyen válnak olyaná, mint Isten, aki olykor elrejtőzik, olykor nagyon is egyszerűen ott áll előttünk.

– Valaki azt mondta egyszer, Jézus Isten példázata.

■ KOCZOR TAMÁS

Imádkozunk! Istenem! Melyik oldalra állnál akkor, amikor abban kellene döntened, hogy elrejtőzködöm előled, vagy felfedem magam neked? Köszönöm, hogy az élet mindenféle igazsága rajtad szűrődik át, belőled érthető, miattad élhető. Köszönöm titkaidat és megértéseimet. Köszönöm, hogy kimeríthetetlenül vágyakozhatom arra, hogy mindent megtudjak országodról. Add meg ezt nekem itt és odaát! Ámen.

Úr Jézusunk, fordulj hozzánk

ÉNEKKINCSTÁR

Eged Isten dicsértine.

strófa a hálaadás képességéért, az ige befogadásáért könyörög; a harmadik versszak a szent Istent dicsőíti (Sanctus). Az 1651-ben ehhez kapcsolódó (nem Vilmostól származó) negyedik strófa doxológia. A költemény 8, 8, 8, 8 szótagszámú strófákból áll: az ambrozianus himnuszok óta ez az egyik legelterjedtebb versforma.

A dallam először 1628-ban Gochsheimban bukkan fel, majd 1648-ban Vilmos versével is összekapcsolják; szerzőjét név szerint nem ismerjük. A német források változatos – hármas lüktetésű részeket is tartalmazó – ritmussal közlik, a magyar megjelenések ezzel szemben kiegyenlített ritmust alkalmaznak. A négy dallam sor főleg skálamenetekből építkezik; a dallam kezdete hármashangzat-felbontás. A hangnemi kiegyensúlyozottságot az biztosítja, hogy az első és harmadik sor a domináns hangnemben, a második és a negyedik sor pedig tonikán (alaphangnemben) zár.

A *Herr Jesu Christ, dich zu uns wend* műzenei feldolgozásai közül Jo-

hann Sebastian Bach két orgonaművét emeljük ki. Az első egy trió, amely a dallam kezdőmotívumából kifejlesztett, mozgékony témára épül, a végén a pedálban a cantus firmus is megszólaltatva (*Lipcei korálok*, BWV 655). A másodikban a kiemelt manuálon felcsendülő díszített dallamot háromszólamú, imitációs kíséret támasztja alá (*Kirnberger*, BWV 709).

Nemcsak graduálénekként vagy az istentisztelet kezdetén, hanem mindig aktuális az ének fohászokodása. Mivel énekeskönyvünk ezt tünteti fel forrásként, most a 18. század legjelentősebb gyűjteményéből, az *Új zengedező mennyei karból* (ÚZMK) idézzük fel a vers magyar verzióját.

„Uram Jézus! fordulj hozzánk, / Szent Lelkedet küldd mireánk, / Malasztoddal minket segélj, / Igazság útjára vezérj. // Nyisd meg szánkat háladásra, / Készítsd szívünk buzgóságra, / Hitünk s értelmünk neveljed, / Neved velünk esmértesed. // Míglen éneklünk mennyégben: / Szent, szent, szent az erős Isten, / És színről színre meglátunk, / A fényességben vigadunk. // Dicsőség Atya Istennek, / Fiának és Szent Léleknek, / A dicsó Szent Háromságnak, / Mindenek áldást mondanak.” (ÚZMK 1743, Invokációk, 221.)

■ ECSEDI ZSUZSA

Az epistola záró szavai ezek: „*Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.*” A nap témája: *Süketségből az ige hallására!* Az ünnep graduáléneke, az *Úr Jézusunk, fordulj hozzánk* (EÉ 279) tematikája nagyszerűen illeszkedik mindezekhez.

A vers 1–3. strófája valószínűleg II. (más számozás szerint IV.) Vilmos szász-weimari herceg (1598–1662) tollából származik, 1648-ban jelent meg. A herceg könyvtárosa, *Georg Neumark* (ismert éneke a *Ki dolgát mind az Úrra hagyja*, EÉ 331) ezenkívül arról is tudósít, hogy Vilmos *Der Schmackhafte* művésznévén az 1617-ben alapított Fruchtbringende Gesellschaftnak (gyümölcsöző vagy gyümölcsstermő társaság), a 17. század legismertebb költőgyesületének tagja volt.

Képzetsége rendkívül magas lehe-

tett. Egy ideig Jénában tanult, ahol elsősorban zenével, matematikával, geometriával és építészettel foglalkozott. Mindenekelőtt azonban háborús hősként tisztelték; 1620-ban például részt vett a prágai fehér-hegyi csatában. Később *Gustav Adolf* svéd királyt követte; 1635-ben csatlakozott a prágai békéhez.

A harmincéves háború befejezése után hercegségében szigorú rend szerint próbálta újjászervezni az életet; megtiltotta a mulatságokat, és nyilvános imaórákat rendelt el. *Lajos* anhalti herceg halála után a Fruchtbringende Gesellschaft elnökévé választották. Weimart az irodalom, a művészet és az építészet (a Schloßkirche és Wilhelmsburg építése) egyik központjává tette.

Énekünk istentiszteleti kezdőéneként igen népszerű. Az első versszak a Szentlélek kiadásáért, a második

8500 kilométer bibliai utakon – motorkerékpárral

Törökországi útvjáról tartott vetített képes beszámolót *Baranka György* nagytracsi lelkész a pest-szentlőrinci evangélikus gyülekezetben a februári teadélután vendégeként. 250-es Yamaha motorkerékpárjával 2008 májusában indult útnak, és két hét alatt nyolcezer-ötszáz kilométert megtéve egészen az Ararát hegyéig jutott. Közben gyönyörű tájakon, ősi romvárosok mellett haladt el, és olyan helyeket keresett fel, melyek a Bibliából jól ismertek – például Noé bárkája az özönvíz után az Araráton feneklett meg, *Antiókiában* neveztek először keresztényeknek a Krisztus-követőket, *Efezusban* az ötvösmesterek meg akarták „lincselni” Pál apostolt...

Iszlám területen kereszténynek lenni és hirdetni az evangéliumot nem veszélytelen vállalkozás. Jogilag ugyan engedélyezett, de aki megtér, arra a munkahelyén gyakran nyomást gyakorolnak, és családjából is kitagadják. Az ottaniak nem is értik, hogy lehet kétféle nyilvántartást vezetni a keresztényekről, és miért van az Magyarországon, hogy aki egyháztag, nem biztos, hogy valóban gyakorló hívő is.

A nagytracsi lelkész másodikkal indult motorral Törökországba. Először hat évvel ezelőtt „csak” háromezer kilométert megtéve Antiókiáig jutott, most azonban már az iraki határt is megközelítette. Bevallása szerint ez kikapcsolódást és kalandot jelentett számára, és mivel az iszlám területen folyó missziós munka nagyon érdekli, elképzelhetőnek tartja, hogy nyugdíjaskorában ilyen szolgálatot vállaljon.

Az előadás után Baranka György Lk 24 alapján tartott áhítatot az emmausi út jelentőségéről. Kiemelte, hogy ha Jézusban csak mint emberben reménykedünk, akkor könnyen összeomlik minden, de a feltámadt Úr mindig kivezeti övét a reményvesztettségéből. Aki felismeri, hogy vele lehet közösségben, az új útra indul, és az Úrral együtt a másik emberre, a testvérré is rátalál.

■ H. E.

Baranka György képes útibeszámolója lapunk 2008. szeptember 7-ei számában olvasható.

FOTÓ: HULEJ ENIKÓ

„A felnőtt nem csak önmagáért felel”

A felnőtté vált diákokat köszöntötték a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban. A középiskola hatszáz tanulója közül százötvenen már betöltötték a tizennyolcadik életévüket. Őket üdvözölte ünnepélyes keretek között *Ónodi Szabolcs* igazgató, *Krähling Dániel* lelkész, valamint *Potápi Árpád János*, a város polgármestere.

A rendezvényen *Laki László* szociológus tartott előadást arról, hogy milyen lehetőségeket kínál a mai társadalom a fiataloknak. A nyitó előadást a tizennyolc éveseknek szóló rendezvénysorozat fogja követni.

– Elgondolkodtunk azon, hogy tizennyolc éves diákjainknak van-e módjuk másokkal megosztani felnőtt gondolatukat – mondta *Ónodi Szabolcs* gimnáziumigazgató a rendezvény után. – Gimnáziumunk minden második tanulója kollégista, ők nem találkozhatnak naponta a szüleikkel. Vajon kialakulnak-e azok a párbeszéd, amelyek segítségével kicsit megértik a világot, a körülöttük zajló eseményeket? Ez a százötven-száznyolcvan diák, aki immár választópolgárnak számít, vajon eligazodik-e a társadalmi trendekben, a sorsával kapcsolatosan felvérteződött-e azokkal az ismeretekkel, melyekkel saját és közvetlen környezeté javára tud tenni?

Úgy gondoltuk, talán érdemes lenne válaszokat keresni az ő sajátos problémáikra. Ezt azzal tudjuk segíteni, ha olyan előadókat hírvunk meg időről időre, akikkel közösen tudunk, tudnak beszélgetni, vitázni. Ezekbe az összejövetelekbe szeretnénk bevonni Bonyhád

A SZERZŐ FELVÉTELE

Pintér Cecília a legidősebb gimnazistaként elsőként vette át az emléklapot Ónodi Szabolcs igazgatótól

felnőtt értelmiségét is, és a fiataloknak egy kicsit „társadalmisítva”, jelképesen is tudomásukra hozni, hogy a felnőtt azáltal felnőtt, hogy már nemcsak önmagáért felel, hanem a társáért, a közvetlen vagy tágabb környezetéért, a jövőért és a hazáért is – körvonalazta kezdeményezésük célját *Ónodi Szabolcs*.

A programsorozat nyitórendezvényén emléklappal is köszöntötte az iskolavezetés a tizennyolcadik életévüket betöltött gimnazistákat.

■ MÁTÉ RÉKA

A negyedik szög

ÉGTÁJOLÓ

Múlt vasárnap hajnalban szörnyű vérfürdő színtere volt Veszprém. Egy szórakozóhelyen megkésélték és összeverték a helyi kézilabdacsapat több játékosát. A román válogatottnak is játszót *Marian Cozmán*nak esélye sem volt a túlélésre, úgy megforgatták 211 centiméter magas és 113 kilós testében a kést. Horvát és szerb csapattársa súlyos állapotban került a kórház intenzív osztályára.

A brutális bűnesetek általában magukra vonják a média figyelmét. Híres sportolók tragédiája, mint néhány évvel ezelőtt a labdarúgó *Simon Tibor* halála rugdosása, még inkább megrázza a közvéleményt. Az amúgy is nyugtalan magyar társadalmat aztán különösen felzaklatja az a tény, hogy a veszprémi támadók történetesen romák voltak. Az elmúlt hónapokban egymást érték a híradások a cigányok által elkövetett erőszakos cselekedetéről. A miskolci rendőrkapitánynak csaknem állásába került az a bejelentése, hogy az előző hetekben a városban tapasztalható rablásokat kivétel nélkül romák követték el.

Jogvédőknek nevezett fogadatan prókátorok és széplelkű politikusok felháborodva fogadták az általuk diszkriminatív tartott bejelentést. (Érdekes módon a kapitány mondatának első felét nem kérték ki maguknak. Az arról szólt, hogy a bankrablások általában nem roma elkövetőkhöz köthetők. Akkor ezzel a tényközléssel a magyarokat sértette meg vérlázító módon?) A rendészeti miniszter utasítást adott a miskolci rendőrkapitány felmentésére, ám ő az országos főkapitány rapid vizsgálata nyomán még-

iscsak helyén maradhatott. Nem kis részben azért, mert a borsodi cigány vajda is védelmébe vette őt.

Míntha átszakadt volna a gát. Újabb és újabb jelek mutattak arra, hogy az évtizedek óta szőnyeg alá söpört probléma elemi erővel jelentkezik. Ma már azok is kénytelen elismerni a cigányok tömeges kriminalizálódásának valóságát, akik korábban – hamis tapintatból – nem engedték, hogy az elkövetők etnikai hovatartozása szerepeljen a hírekben.

Egyértelművé vált, hogy azok a súlyos társadalmi gondok, amelyekről a szocializmus idején nem volt szabad beszélni, csak tovább halmozódtak a rendszerváltást követően. Emberek tömegei vesztették el munkájukat, így mind többen lumpenosodtak el. Immár két nemzedék derekas része nem ismeri azt, hogy a felnőttek reggel munkába, a gyerekek iskolába mennek. A lakótelepekre költöztetett, eredetileg nagyobb mobilitáshoz szokott családok többnyire csak segélyekből élnek, és közülük mind többen válnak bűnözővé. Immár a kormányparti sajtó is kertelés nélkül beszél az elslumosodott vidékek közállapotairól.

Híveink közt járva-keve sokféle reakciót hallhat az ember. Az első az általános félelem. Sokan nem mernek délutáni bibliaórára elindulni, vagy féltik gyermekeiket, unokáikat. Őszintén megmondom, bennem is nagy adag szorongás van.

Látom ugyanakkor annak veszélyét is, hogy a – sokszor valóban tehetetlen – hatóságok helyett radikálisok maguk akarnak rendet terem-

teni. Azok is könnyeket hullatnak most *Marian Cozmáért*, akik életükben nem láttak még kézilabda-mérkőzést. Azok is fel vannak háborodva a román játékos halálán, valamint szerb és horvát társa sérülésén, akik korábban gyűlölködve tekintettek a más nemzetiségűekre.

Változatlanul minden porcikám tiltakozik a Magyar Gárda egyenruhás felvonulási ellen. Róluk ugyan – a véleményem ma is, mint ahogy másfél évvel ezelőtti zászlóbontásuk után írtam: megjelenésüket a valós társadalmi gondokra adott rossz válasznak tartom. Egykori síófoki és enyingi lelkészként megértem ugyanakkor a Fejér megyei település lakóit is – ahonnan a veszprémi maffiózók származnak –, akiknek elégük van abból, hogy némelyek hosszú idő óta törvényen kívül helyezik magukat.

A züllési folyamat mindig kicsiben kezdődik. Talán úgy, hogy valaki gátlástalanul jegy nélkül utazik a közösségi közlekedésben, mondván, hogy tőle úgysem mernek jegyet vagy bérletet kérni. Aztán már az is természetes volna, hogy a bárból fizetés nélkül lehet távozni. Ha valaki ezt megkérdőjelezi, máris villan a kés.

Mi a jó válasz?

Egyházként mindenekelett a meg-

békélés és a kiengesztelés hirdetése. Az indulatok megfékezése. Talán jó volna Veszprémben vagy máshol egy ökumenikus istentisztelet megszervezése, ahol Jézus szavát lehetne idézni: „*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.*” (Lk 23,34) Jó lenne, ha egy ilyen istentiszteleten magyarok és romák, szerbek és románok együtt tudnánk részt venni, mintegy megjelenítve Pál apostol hitvallását: „*Krisztusban tehát nincs sem zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad...*” (Gal 3,28)

Gyászoljuk meg a román *Marian Cosmát*. Imádkozzunk a szerb *Zsarko Sesumért* és a horvát *Ivan Pesicért*, vagyis az áldozatokért. De az elkövetéssel gyanúsítható *Raffael Sándorért* és *Sztojka Ivánért* is, akik történetesen roma származásúak.

Aztán mint egyház tartsunk önvizsgálatot. Eleget tettünk-e azért, hogy a romák ne az ököljog jegyében nőjenek fel? Tanítjuk-e nekik Jézus szavát: „*Hallátátok, hogy megmondattam a régieknek: (...) Én viszont azt mondom nektek...*”? Testvérünké fogadtunk-e akár csak egyetlen cigányt is? Örültünk-e annak, hogy néhány hónapja a katolikus egyház megjelentette a cigány nyelvű bibliafordítást? Megbecsüljük-e azok munkáját, akik roma népfőiskolát, közösségi házat, bibliaiskolát szerveznek Sárszentlőrincen, Vanyarcon vagy a fővárosban? Komolyan vesszük-e az abból a tényből fakadó felelősségünket, hogy evangélikus oktatási intézményeinknek számottevő roma diákja, szeretetotthonainknak sok roma dolgozója van? Befogadjuk-e

gyülekezeteinkbe a cigány származásúakat? Teszünk-e érdemben azért, hogy legyenek roma lelkészek és általában cigány értelmiségiek? Egyáltalán feladatunknak tekintjük-e a romák pasztorációját?

Anélkül, hogy dramatizálni akar-nánk a helyzetet, meg kell állapítani: a társadalmi ellentétek a pattanásig feszülnek. Félő, hogy további, az eddiginél is nagyobb tragédiák következnek be. Minden jóakarátú embernek össze kell fognia. Különösen nagy az egyházak felelőssége. Minden rossz tapasztalat ellenére szeretettel és irgalommal kell roma testvéreinkhez fordulni, őket testvéri módon kell menteni és segíteni.

Egy régi legenda szerint a cigányok elloptak egy szőget abból a négyből, amellyel a rómaiak Jézust meg akarták feszíteni. Így a Megváltó valamivel kevesebbet szenvedett, hiszen négy helyett csak három szőget vertek kezébe, lábába.

Mára szinte már feledésbe merült ez a legenda. Bizonyos, hogy sem a veszprémi bűnözők, sem a bosszúért lihegők nem ismerik. Mondjuk el egyiknek is, másiknak is.

*Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület*

Egy csipetnyi dzsessz – Isten dicsőségére

A zene szórakoztasson, tanítson, és hirdesse Isten dicsőségét – vallotta a legendás afroamerikai dzsesszmu-
zikus, *Edward Kennedy „Duke” El-
lington*. Ezt a három „követelményt”
ötvözte a *Mennyország a night-club-
ban – a dzsessz spirituális gyökerei* cí-
mű rendhagyó est is, melynek közön-
ségsége egyszerre élvezhette a fantasz-
tikus dallamokat, gazdagodhatott új
ismeretekkel, és lehetett részese az is-
tencsőtésnek.

William Edgar presbiteriánus teo-
ológiai professzor és zongorista, *Ruth
Naomi Floyd* énekes-zeneszerző és
Adaryll Jordan baptista lelképásztor,

lépést megelőzően – január 30-án a
kelenföldi missziós központban kon-
certezzen.

A dzsesszt a szenvedés és a remény,
a bánat és az öröm kettőssége jellem-
zi. Hogy miért vált ilyenre, arról
Edgar professzor beszélt. A résztve-
vők megismerkedhettek az Afrikából
Észak-Amerikába hurcolt rabszol-
gák életkörülményeivel, szembesül-
hettek azzal, hogy a kereszténység fel-
vételével a rabszolgák saját elnyomó-
ik hitét tették a magukévé, és magya-
rázatot kaphattak arra, miért tiltották
ezt egyébként nekik „fehér gazdáik”
(tudniillik akkor testvéreiknek kellett

FOTO: LUKÁCS GÁBI

szaxofonos az Evangéliumi Fórum és
a Keresztyén Vezetők és Üzletembe-
rek Társasága (Keve Társaság) meg-
hívására, a január 23. és február 2. kö-
zötti turnéja keretében érkezett Bu-
dapestre, hogy Birmingham, Camb-
ridge, Sheffield, London, Belfast és
Dublin után – az utolsó, a prágai fel-

volna tekinteniük őket...). „Megfejt-
hették” néhány metafora jelentését is
(például a dalokban a Kánaán kifeje-
zés egyszerre utalt a mennyországra
és Kanadára) – és közben persze
hátborzongató-lúdbőröztető dzsessz-
darabokat hallgathattak.

■ V. J.

Osztrák–magyar evangélikus egyházvezetői találkozó

▶ **Budapesten rendezték meg febr-
ruár 4–5. között a kétévente
esedékes osztrák–magyar egy-
házvezetői találkozót. Az eszme-
cserén dr. Michael Bünker osztrák püspök, Karl Schiefermair, dr. Raoul Kneucker, dr. Erwin Schranz egyházfőtanácsosok és dr. Solymár Mónika bécsi magyar lelkész konzultáltak egyhá-
zunk három püspökével és az or-
szágos felügyelővel.**

„Menj, és nézd meg, hogy jól vannak-e testvéreid...” – e mondatot, amelyet dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke foglalt áhítatába a találkozó első napján, József történetében találjuk meg (1Móz 37,14). És valóban, a két egyház vezetőinek két-napos megbeszélésén az volt az elsődleges cél, hogy tájékozódjanak egymás hitbéli, teológiai, társadalmi, gazdasági helyzetéről, és saját tapasztalatot gyűjtsenek.

Az esemény egyik központi témája a diakónia volt. Erről először a Sarepta budai szeretetintézményben (*képiünkön*), majd másnap a csillaghegyi gyülekezet vadonatúj, a tervek szerint márciusban megnyíló szeretett-honában, a Gaudiopolisban szerez-
hettek személyes tapasztalatot a vendégek. Mindezt *Sztechlo Gábor* nyomán, aki ötvenhét éve alapította sérült gyermekek részére a Sareptát, hogy azután Gaudiopolis néven gyermekvárost hozzon létre a háború után az elárult, szülő és rokon nélkül maradt gyermekek számára.

Nem csak a múlt határozta meg azonban a két egyház képviselőinek tanácskozását: fontos téma volt az egyház és az állam kapcsolata, amelyről *Ittész János* elnök-püspök és *Pröhle Gergely* országos felügyelő számolt be józan realitáserzéssel, még-

magyar részről az *Élő kövek egyháza – evangélikus megújulási stratégia*; ezzel szemben a szolidaritás gondolata osztrák testvéreinknél elsősorban az egyház társadalmi-politikai fellépésében nyilvánul meg (ilyen például a bevándorlók támogatása).

FOTO: LUKÁCS GÁBI

is bizakodóan. Mert bár ez a viszony évről évre bizonytalanabbá válik, reményre ad okot, hogy egyre több civil forrás található a bevételek mögött: az 1 százalékos személyijövedelemadó-felajánlások növekedésében felfedezhető az egyházért viselt tudatos felelősség. Mindez természetes osztrák szomszédainknál: ott az egyház anyagi terheinek felét fedezik a hívek felajánlásai, kisebb részben pedig a felekezeti saját tevékenységéből származó jövedelem, végül pedig állami támogatás egészíti ki bevételeiket – számolt be dr. Michael Bünker püspök.

Ennek fényében mind az osztrák, mind a magyar résztvevők közös célként fogalmazták meg a társadalmi szolidaritás erősítését: ezt szolgálja

A megbeszélés második felében dr. Béres Tamás, az Evangélikus Hit-tudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének docense tartott bevezető előadást a Nyugat-Európában kiemelten kezelt *eutanázia*, *bioetika* tárgykorban. Ezt hosszas diskurzus követte, csakúgy, mint a délután még megbeszélendő témákat: a hitoktatás, a 2017-ig terjedő Luther-évtized, valamint a teremtés-, környezetvédelem kérdéskörét, hogy végül fehérszta mellett kerüljön sor a bécsi magyar gyülekezetről szóló beszámolóra, Solymár Mónika előadásában.

„Menj, és nézd meg, hogy jól vannak-e testvéreid...” Eljöttek. Meggazdagító volt.

■ CSELOVSZKYÉ
DR. TARR KLÁRA

KÉSZÜLÜNK A NŐK VILÁGIMANAPJÁRA – MÁRCIUS 6.

Mit mutat a pápua tükör?

„Különbözünk, mégis egy test vagyunk Krisztusban” – ezzel a mottóval hívnak közös imádkozásra bennünket a csendes-óceáni szigetország, Pápua Új-Guinea asszonyai. Ahogyan minden esztendőben, idén is március első péntekén gyűlnek össze a keresztény nők szerte a világon, hogy felekezeti határokat leküzdve, együtt könyörögjenek a teremtett világnak.

Idén a pápua asszonyok által készített istentiszteleti liturgia formálja e nap imakéréseit. A csendes-óceáni szigetvilág bár több ezer kilométerre van Magyarországtól, mégsem ismeretlen előttünk. Manus szigetén szolgált egykor *Molnár Mária* református diakonissza, akit a második világháború borzalmai közepette gyilkoltak meg japán katonák. És az Evangélikus Külmissziói Egyesülettel együttműködve Pápua Új-Guineába küldte ki munkatársának a Bajor Misszió is *Bálint Zoltán* vízmérnököt 1995-ben. A családnak a pápuák földjén töltött négy esztendejéről rendkívüli élvezetességgel számolt be a feleség, *Kis Beáta A garamut hangja* címmel megjelent könyvében. Lapunk következő számában az ő elmé-
nyeiket elevenítjük fel, arról beszélgetünk, hogyan látja egy európai ennek e távoli szigetvilágnak az életét.

Most azonban szólaljon meg egy fiatal pápua lelkész, *Friedrich Yawomar*, aki 2007 áprilisáig élt Bajorországban. Négy esztendőn át, a Bajor Misszió vendégeként, lelkészcsereprogram

keretében különböző német gyülekezetekben szolgált. (Az interjú, amelynek némileg rövidített változatát adjuk közre, eredetileg a *Dunántúli Harangszó* EKME-mellékleteként jelent meg 2006 decemberében.)

– *Yawomar úr, keresztény családban nőtt fel?*

– Igen, már a szüleim is hívő emberek voltak. A tengerparton éltünk, apám halászatból tartott el bennünket. Én is civil szakmát tanultam. Mi-

előtt a lelkészképző szemináriumba jelentkeztem volna, ápolóként dolgoztam. Evangélikus vagyok, hatmillió lakosú országunkban egymillióan tartozunk e felekezethez.

Az ideji imanap logója

– *Megmutatott egy pápua szerzők által írt hitvallást. Milyen gyakran használnak szabadon írt imádságokat, liturgikus szövegeket?*

– Az istentiszteleteinken lehetőség van arra, hogy az *Apostoli hitvallás* mellett más hitvallásokat is használjunk. Saját megfogalmazásainkat közelebb érezzük magunkhoz, azok a mi lelkiségünket tükrözik. Ez lehet az oka például annak, hogy híveink a *Niceai hitvallást* nem is ismerik.

– *Beszélgünk a Németországban töltött idejéről. Ha hazamegy a sajátjai közé, mit fog rólunk, európaiakról mesélni? Tudom, nehezebb esik az Önnek, hiszen árad Yawomar úrból a szelíd jóság, de kérem, az alkalommal küzdje le a jóindulatból eredő gátlást...*

– Amit itt Németországban nehéz volt megszoknom, az az, hogy mindenki rohan. Furcsa volt számomra, hogy itt terminusok vannak. Be kell jelentkezni az orvoshoz, a fodrászhoz, a paphoz. A kollégám megmondja, meddig ér rám... Mi mindenkire ráérünk, nem rohanunk. Igaz, a buszok sem jönnek precízen, menetrend szerint otthon, Pápua Új-Guineában. Van, hogy órákat várakozunk, mire jön valami. De itt mindenki siet.

A másik dolgot, ami zavart, maguk így neveznék: pénzorientáltság. Ott-hon vannak olyan emberek vidéken, akik nem is ismerik a pénz fogalmát. Ők másként kereskednek. Lejönnek a hegyekből, s a dolgaitkalra, gyümölcsre cserélik a tenger-

parton élőkkel. Itt Európában, úgy tűnik, mindent a pénz irányít. Ettől az emberek önzőbbé is válnak talán. Úgy érzem – és ez a harmadik dolog, amit említeni szeretnék –, hogy az „első világban” már nincs annyi erő a kapcsolatok építésére. Talán éppen a pénzközpontúság, a rohanás az oka, hogy az embereknek nincs idejük egymásra. Így nem véletlenül lazulnak, esnek szét a családi, baráti kötelékek. Nálunk az istentisztelet nem precízen hatvan perc. Annyi esetleg a prédikáció időtartama. Elképzelem, hogy a magyar olvasók most megjednek! De mi nem érezzük hosszúnak. És az alkalmak végén sem sietünk el. Itt, a bajor gyülekezetemben iszunk egy pici kávét, teát, aztán már mindenki szalad is. Ez nem jó!

Ugye, nem haragszanak, hogy ezt mind elmondtam? (...)

Valaki megkérdezte tőlem, mi értelme van a nők világimanapja hazai ünneplésének. A lelki gazdagításon túl talán éppen ez lehet az egyik „haszon”. Távoli tájakon élő testvéreink tükröt tarthatnak elénk. Reménységem, hogy az azóta Új-Guineába visszatért Yawomar lelkész szavai és a világimanap istentiszteleti liturgiájában megszólaló asszonyok – friss hitük, egymás iránti odaadó szeretetük – elgondolkodtatásra késztetnek bennünket, magyar olvasókat.

■ B. PINTÉR MÁRTA

„A hívők fogékonyak az értékekre”

Beszélgetés Dobos Menyhérttel az MTV vallási műsorairól

▶ **Dobos Menyhért, a Magyar Televízió (MTV) közéleti igazgatója négy évtizede dolgozik az intézményben, a klasszikus tévékor szak egyik utolsó tanúja. Az elmúlt év végétől közvetlenül felügyeli a Vallási és Egyházi Műsorok Szerkesztőségének munkáját. E szerkeztő terület jelenéről és jövőjéről kérdeztük.**

– Milyen műsorok tartoznak a közéleti igazgató irányítása alá?

– Az elnevezés hűen kifejezi a munkánkat. Vallási, egyházi, kisebbségi és a határon túl élő magyarsággal kapcsolatos műsorok tartoznak hozzánk, valamint olyan tematikájú programok, amelyek közéleti, társadalmi kérdésekkel foglalkoznak. E terület első pillantásra rendkívül szerteágazó, több évtizedes közös munka során kristályosodtak ki a határai.

– Hogyan került közvetlenül Önöz a vallási terület?

– Mindenekelőtt szeretnék megemlékezni a szerkesztőség korábbi vezetőjéről, *Csiszér Ferencről*, aki tizen-nyolc évi elkötelezett munka után vult nyugdíjba. A szerkesztőség munkáját alapvetően meghatározza a történelmi egyházakkal 1999-ben kötött szerződés. A heti több mint kétszáz perc adásidő alapján az MTV a megtisztelő ötödik helyet foglalja el az európai televíziók sorában. Szeretném hangsúlyozni, hogy ideiglenesen vontam irányításom alá az egységet, a Magyar Televízió vezetése külön figyelmet szentel e fontos és – valljuk be – érzékeny posztjának, ezért mihamarabb be kívánják tölteni.

– Az elmúlt hónapban találkozott a történelmi egyházak vezetőivel. Milyen volt a találkozók hangulata?

– A vezető egyházi személyekkel való találkozók oldott légkörre meglepetés volt számomra. Általában meg vannak elégedve a látottakkal, viszont szóvá tették a műsoroknak a struktúrában elfoglalt helyét. A beszélgetések során felvetődött a történelmi egyházak gyakoribb megnyilatkozási igénye közéleti, főleg szociális kérdésekben. Ezt az elvárás – a társadalom mai állapotát szemlélve – jogosnak érzem, hiszen a hívőkön keresztül az egyházak is naponta szembesülnek az anomáliákkal.

– Mi a műsorok készítésének alapfilozófiája?

– Ha rászánunk egy esti órát, és végignézzük a csatornák hírkínálatát, elborzadunk a társadalmunkat átszővő erőszakon, immoralitáson. E változó világban szükség van állandóságra, kapaszkodókra. Ehhez a szerkesztőség a maga szerény eszközeivel támpontokat ad. De szögezzük le: egy közszolgálati televízió nemcsak direkt módon szólhat a kereső emberekhez, egész műsorpolitikájának ezt kell szolgálnia. Egy értékes, lélekre ható film bemutatása néha többet jelenthet, mint egy tematikus összeállítás.

– Általában az egyházi ünnepek idején kerülnek előtérbe a vallási műsorok...

– Ez így is van rendjén, ünnepeink jelentős része a hithez kötődik. Elég bepillantani egy év végi műsorújságba, kitűnik, hogy milyen gazdag kínálattal jelentkezett mindkét csatorna. De ez csak a kirakat. Nekünk minden adás ünnep, munkatársaink

– Négy történelmi egyház, felekezetek, kisegyházak életéről kell számot adni. Hogy lehet ezt megtenni konfliktusok, súrlódások nélkül?

– Az előbb említett szerződések pontosan meghatározzák az arányokat is, percre kivetítve az illető egyház, felekezet műsoridejét. Ez azonban csak száraz statisztika, a munkatársainkon múlik, hogyan töltik meg tartalommal az adásidőt. Példamutató a különböző egyházakhoz és felekezetekhez tartozó szerkesztőink együttműködése. Sokat beszélünk manapság az ökumenéről. Ez a vallási műsorok szerkesztőségében élő valóság és egyben a csapat munkamódszere. A műsorokban is látható, hogy azt hangsúlyozzák, ami összeköti, és nem azt, ami szétválasztja a hívőket.

– tudásuk legjavát adva szerkesztik hétről hétre a műsorokat. A nézői visszajelzések alapján e programok a hívő családok és a kereső emberek életének részévé váltak.

– A vallási műsoroknál hol lesz a helyük a jövő televíziózásában?

– Mint minden televíziós produkciónak, a vallási műsoroknak is haladniuk kell a korral. A témáknak, a képi világnak, a kamerakezelésnek, a vágástechnikának, a rendezésnek is alkalmazkodnia kell a modern, digitális világ megváltozott követelményeihez. De nem lehet öncélúan, mert a lényeg továbbra is a tartalom. Nem aggodom a jövő miatt, a közszolgálatom mindig értéket teremt, s tapasztalatom szerint az hívő emberek fogékonyak ezekre az értékekre.

■ CSERMÁK ZOLTÁN

Mondatok – és ami mögöttük van

■ PETRI GÁBOR

Egy mondat végső és teljes értelme elválaszthatatlan annak a szövegkörnyezetnek a jelentésétől és átfogó mondanivalójától, amelynek eredetileg a része. Zilált honi közéletünkben unásig ismert már az a módszer, amikor egyes mondatoknak a kontextusból való kiragadásával gyökeresen eltérő jelentést adnak az eredeti szerzői szándékhoz képest. Vessünk egy pillantást a következő két mondatra: „A világon eluralkodó gazdasági és morális válság az eredendő bűnben gyökerezik. A válság megoldása Jézus, azaz az új Ádám születése.”

E rövid szakaszt *Sándor Zsuzsanna* újságíró idézte *Ittész János* evangélikus püspök karácsonyi igehirdetéséből a *168 Óra* című hetilapban megjelent interjújában, amelyet *Gábor György* vallásfilozófussal készített annak okán, hogy a szerzőnek nemrég jelent meg *Az idő nélküli hely* című tanulmánykötete. Így önmagában olvasva e néhány szót az olvasó rövest elcsodálkozhat: vajon hogyan gondolhat ilyen egy komoly szellemi hagyományokkal és értékekkel bíró történelmi egyház első embere?

Az újságíró is kontextusba ágyazta az általa választott idézetet: felhívta rá a figyelmet, hogy „több vallási vezető a karácsonyi ünnepet használta fel arra, hogy hangot adjon közéleti, politikai nézeteinek”. Ittész János mondatai után még egy – a református egyház lelkes vezetőjétől származó – idézet következett, majd pedig az interjúalany válaszával sietett értelmezni az elhangzottakat: „Ezek pártpolitikai beszédek. Ittész püspök hihet abban, hogy a válságban Jézus a »megoldás«, de tudomásul kellene vennie: e földön élnek olyanok is, akik nem Krisztusban hisznek”.

Nem érdemes túl sokat elidőznünk annak a rejtélynek a megoldási kísérletével, hogy a kifogásolt mondatok vajon mitől „pártpolitikai” célzatúak. Sokkal fontosabb azt észrevenni, hogy ebben az esetben az újságíró nem tudta, mert nem értette, hogy az általa hatáskörön túlmondatoknak mi a jelentésük. Az Ittész János igehirdetéséből kiragadott szavaknak – akárcsak a teljes igehirdetésnek – ugyanis semmi közük a pártpolitikai dimenzióhoz, mégpedig azért, mert elsősorban és mindenekelőtt *teológiai* üzenetet és jelentést hordoznak, és csakis a keresztény spiritualitás dimenziójában értelmezhetők helyesen.

Az inkriminált mondatok értelme-

zése kapcsán a keresztény (és evangélikus) teológia tételeinek már a leg-
elemibb ismerete is elegendő ahhoz, hogy szóba se kerülhessen az az interjú által sugallt, súlyosan leegyszerűsített és torzított értelmezés, mely szerint íme, egy mai püspök abban hisz, hogy a földre leszálló Jézus fogja megoldani a pénzügyi és gazdasági világválságot.

A „válság” a keresztény teológiai antropológia egyik alapfogalma, amely a bűnös létállapotban élő földi ember Istentől reménytelenül eltávolodott helyzetének leírására szolgál. Az isteni világrendből önmagát kiszakító ember olyan permanens ontológiai válságban van, amelynek minden egyéb – morális, tudatállapotbeli, egzisztenciális, pszichológiai, közösségi, gazdasági s a többi – krízis már csak következménye. Minden igehallgató előtt nyilvánvaló, hogy a pénzügyi és gazdasági válságnak nem Jézus – mint afféle mennyei közgazdász – a megoldása, és főleg nem közvetlenül. Krisztus örömuzenete, a szabadtárs evangéliuma az ember permanens létválságának megoldását kínálja a lélek újjászületésén keresztül – és ha ez megtörténik, akkor minden egyéb válság (a pénzügyi és gazdasági is) az új ember újjáteremtett világában az „alapválság” megszűnésének folyamánként – megoldódik.

Ha egy teológiai ismeretekkel nem rendelkező újságírótól nem várható is el, hogy a fenti tanítást ismerje, az azonban már elgondolkodtató, hogy egy vallásfilozófus ne tudná, milyen kontextusból származ(hat)nak egy evangélikus igehirdetés válságra vonatkozó szavai, az pedig megdöbbentő, hogy azonnal „pártpolitikainak” minősíti őket. Bár ez esetben újságíró és interjúalanya egy érezhetően tendenciózus egyházkritikai összekacsintás révén volt igazságtalan egyházunk elnök-püspökével szemben, az azonban nem lenne szerencsés, ha az evangélikus egyháztagok is ugyanezt a hibát követnék el – a kérdéses példák értelmezésénél tehát igyekezzünk minél objektívebbek maradni.

Finoman szólva nem elegáns és nem tisztességes egy teológiai tartalmú szövegész olyan megnyilatkozások közé helyezni, amelyeknek már valóban vannak erőteljesen politizáló vonatkozásai és utalásai – amit kétségtelenül el lehet ismerni és éles kritika tárgyává lehet tenni. Gábor György ugyanis egy kalap alá veszi Ittész püspök mon-

datait teljesen más jellegű megnyilvánulásokkal. Például annak az egyházmegyei bíróságnak a határozatával, amely felmentette *ifj. Hege-dűs Lórántot*, aki engedélyezte egy holokauszttagadó történésznek, hogy előadást tartson egy református egyházközség termében. A vallásfilozófus gondolatmenetében a fenti igehirdetés egy szintre kerül azzal a jelenséggel, amikor a felekezetek lelkeszei magánemberként megáldották Magyar Gárda zászlaját, megint úgy állítva be az eseményt, mintha tettükkel egyházuk hivatalos álláspontját hirdették volna. (Annak említése kimaradt a cikkből, hogy az evangélikus egyház több sajtóorgánumban fizetett hirdetésben jelentette meg a szélsőségek-től világos egyértelműséggel elhatárolódó nyilatkozatát.)

Az újságíró azon felvetésére, hogy a keresztény egyházak nem tiltakoztak a kisebbségeket érő erőszak ellen, „holott 2008-at ők a Biblia évének nyilvánították”, a vallásfilozófus azzal válaszolt, hogy „a Biblia éve idehaza a csendes kirekesztés eseményévé vált. A nagy keresztény egyházak kisajátították maguknak a rendezvényeket, mintha csak hozzájuk szólna a szöveg.” A „csendes kirekesztés” vadsza csendes tűnődést válthat ki sokunkból: vajon hogyan válhat a kirekesztés eszköze egy olyan programsorozat és médiakampány, amely a Biblia szélesebb társadalmi népszerűsítését, az egyházon kívüliekkel való megismertetését tűzte ki céljává, és e téren nem elhanyagolható eredményeket is elért?

Az elmúlt években egyre fokozódó mértékben vagyunk tanúi a társadalmi és politikai közbeszéd minőségromlásának, eldurvulásának, a megosztást célzó, a tényeket elferdítő, tudatosan csúsztató, manipulatív megnyilatkozásoknak. A vallásfilozófussal készült interjú érezhetően arra tesz kísérletet, hogy helyénvalónak látszó, intellektuális stílusban mutasson rá a közbeszédnek ezekre a társadalmi tudatot romboló, deformált jelenségeire. (A cikk egyébként nemcsak az egyházi, hanem a politikai szférában jelen lévő, kétségkívül vitatható közszereplői megnyilatkozások értékelésére is kitér.) A sok megfontolásra érdemes felvetés mellett azonban az nem segítette elő ezt a törekvést, hogy egy olyan teológiai tartalmú és motivációjú igehirdetés mondatait is odasorolták, amelynek semmi keresnivalója nincs az említett példák között.

Napi húsz órában sugároz Kárpátaljáról a Sion Rádió

E hónaptól lényegesen megújulva, bővebb műsoridőben és élő adásokkal jelentkezik a Kárpátaljai Református Egyházközség interneten is hallható Sion Rádiója.

A Beregszászból sugárzó rádió február elejétől az előre rögzített műsorok mellett élőben közvetített adásokkal is jelentkezik annak köszönhetően, hogy támogatói jóvoltából sikerült beszereznie az ehhez szükséges műszaki eszközöket – nyilatkozta *Birta Zoltán*, a Sion Rádió adásszerkesztője a beregszászi *Kárpátalja* című hetilapnak.

Birta elmondta, hogy a technikai

berendezés beüzemelésében a miskolci Európa Rádió munkatársai segítettek beregszászi kollégáknak, s ennek köszönhetően a csatorna húsz órában lesz hallható a www.refradio.eu internetes honlapon naponta reggel kilenc órától másnap hajnali fél ötig. Ez a műsoridő lehetővé teszi, hogy – sok hallgató kívánságának eleget téve – az Amerikai Egyesült Államokban élő magyar közösség is megfelelő időben hallhassa a kárpátaljai rádiót – tette hozzá a szerkesztő.

Mint kifejtette továbbá, bővült a rádió munkatársi gárdája, több ripor-

ter, egy vágó és önkéntesek gyarapították a munkaközösséget. Változott a műsorok tartalma is, így naponta friss közéleti és egyházi hírekkel, magazinjellegű műsorokkal és időjárás-jelentésekkel jelentkezik – részben élő adásban – a stúdió. Újdonságnak számít a naponta – budapesti idő szerint – délután fél háromkor jelentkező, élőben közvetített és aznap este fél hétkor megismételt kívánságműsor, amely mobiltelefonon, e-mailben és skype-on is fogadja a hallgatók jelentkezését – közölte végül Birta Zoltán.

▶ MTI

„Az ország papja”

Ünnepi időutazás a Deák téren

► Folytatás az 1. oldalról

A Lutheránia énekkar Kapi Gyula 46. zsolnárt, a Deák téri gyülekezet ifjúsága pedig Székács-énekek feldolgozásait adta elő.

A nap programja délután hat órakor a gyülekezeti teremben folytatódott, ahol az *Asztali beszélgetések* keretében Székács József gyermekkoráról, emberarcáról, a protestáns pátens elleni küz-

delemben betöltött szerepéről, illetve családtagjairól adott egy-egy rövid ismertetőt Koszorús Oszkár orosházi helytörténész, Zászkaliczky Péter lelkész és Kertész Botond egyháztörténész. A beszélgetés résztvevői örömmel mutatják be a püspök nyomtatásban is megjelent visszaemlékezéseit. A kötet Kertész Botond szerkesztésében és az Akadémiai Kiadó gondozásában a bicentenáriumi alkalmából látott napvilágot.

Az est egészen különleges pillanata volt, amikor *Barabás Miklós* Székács Józsefről készített és ez alkalomból kiállított olajfestménye előtt mutakozhattak be a leszármazottak.

Gáncs Péter köszönetnyilvánító szavai után a szeretetvendégség *Deák László* orosházi lelkész személyes hangú áhítatával zárult.

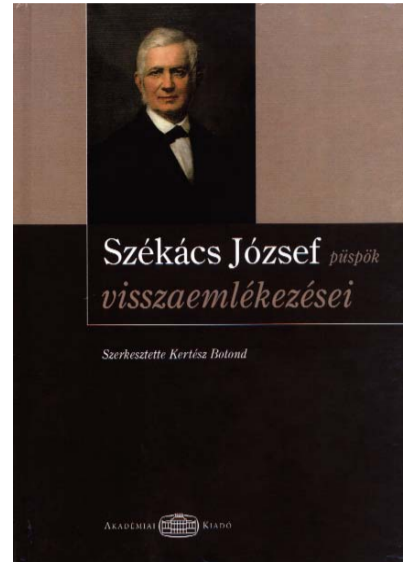
■ SMIDÉLIUSZ ANDRÁS

Egy életút krónikája

Kétszáz esztendeje, 1809. február 2-án született Székács József, az első pesti magyar evangélikus lelkész, későbbi bányakerületi püspök, jeles egyházi író és műfordító.

Az évfordulóra látott napvilágot a püspök emlékiratait tartalmazó reprezentatív kiadvány. Ez azért jelentős, mert az 1866 és 1876 között papírra vetett sorokat teljes egészében csak most olvashatjuk először.

Dr. Salacz Pál, az egyik Székács dédunoka gépiratot készített az emlékiratról, majd az eredetit 1971-ben elhelyezte az Akadémia könyvtárában. A közelgő bicentenáriumra készülve az ükunoka, Salacz Edina és férje, Rochlitz Miklós vette kézbe a visszaemlékezés megjelentetésének teendőit; ennek érdekében mozgósították is a szépszámú Székács leszármazottat. A kézirat gondozására megnyerték Kertész Botond történelmet, a kiadás támogatására a Magyar Tudományos Akadémiát, a Magyarországi Evangélikus Egyházat és az Evangélikus Országos Gyűjteményeket.

akkor Székácsot szuperintendenssé választották.

Székács szolgálata alatt a pesti magyar evangélikus gyülekezet örvendtes gyarapodásnak indult, az egyházközség a magyarosodó polgárság egyik jelentős szellemi központjává vált. A könyvből képet kapunk az is-

Székács József lelki hagyatékából

Apjának gyermekkorából őrzött szavai: „Tanuld meg fiam, hogy a szegény embernek kétszeresen fáj, ha becsületében gázolódnak.”

Székács Józsefné Vörös Júlia

„Most 36 esztendő után megindult kebellem tehetem azon valomást, hogy e házasságot soha nem volt okom megbánni; sőt áldom az Istent, hogy nekem Juliskámban egy ily hű, gondos, okos, gyengéd nőt, gyermekeimnek benne ily páratlan anyát ajándékozott. Mintha Isten öt papnének teremtette volna, úgy beletalálta magát szerepébe; szelidségével megnyerte a hívek szívét, gyűlölte a feltűnést; öltözködése, magaviselete, társalgása egészen papnéhez illő volt; háza a rend és tisztaság példánya; a betegek és szegények iránti részvéte a legpéldásabb. Ha az egyik ajtón az én szigorúságom elriasztott valakit, bizonyos, hogy az nőm ajtaján visszakerült hozzám, ki szerényen tette meg megjegyzését, hogy tán igazságtalan voltam némileg. Színház, mulatságok, stb. ránézve közönyös dolgok voltak; az ő legkedvesebb színháza családi köre volt.”

„Soha sem tartozott gyengéim közé, hogy feltoljam magamat.”

Visszaemlékezése József nádor feleségével, Mária Dorottával zajlott beszélgetésére: „Nem a nádornét láttam magam előtt, hanem egyikét azon hitbuzgó matrónáknak, kik a dicsőséget Istennek adják meg, s azt, amit ők tesznek, semmiben sem ve-

szik, s csak eszközöknek tekintik magukat az Úrnak kezében, legföllebb azt vallván be gyermekded örömmel, hogy nem voltak épen haszontalan eszközök.”

Báró Podmaniczky János egyházfelügyelőnek szemébe mondott vélemény: „Méltóságod folyvást ígér és soha sem ér rá üdvös ígéreteit beváltani, úgy annyira, hogy majd azt prédikálják kopersójánál, 80 évig akarta a jót, de nem ért rá, mert korán halt meg.”

„...a tekintély előtt meglapulni az egyház ügyeinek elárulása lett volna.”

„Tagadom az állam azon jogát, hogy az az egyház megkérdése és beleegyezése nélkül törvényt hozhasson az egyház számára.”

„Ha a gyülekezetre evangélium-szerű meggyőződése miatt dragonáde (= katonai elnyomás) vár, itt a gyülekezet méltán megvárja a lelkészét, hogy azt mellével fedezze, miként, hogy a gyülekezet is, mint egy férfiú álljon a lelkész mellett és mögött. Mert ha ily eldöntő percekben magára hagyjuk azon gyülekezetet, melynek jótéteményeit élvezzük, az Úr jellemzése szerint nem pásztorok vagyunk többé, hanem béresek.”

„Inkább nyomorgunk és szenvedünk tehát, hogy szabadok maradjunk, – semhogy (...) eláruljuk apánk hitét és egyházunk vérell szerzett jogait.”

„Azt, hogy mi itt három nyelvűek, de egy hitűek vagyunk, nem mi, hanem Isten rendelte így. A mi feladatunk az, hogy a hit közösségét ne rendeljük alá a nyelvnek, hanem a nyelv álljon a hit szolgálatában, mert Isten nem nyelvünk és ennek gyümölcsei szerint ítéland meg minket.”

„Csontjaink porrá lehetnek, nevünk feledésbe mehet, de az igazságok, melyeket hirdetünk; az erények, melyeket gyakorlunk; azok élni fognak és boldogítandják még a késő emberiséget is.”

„Én inkább megcsalatom magamat százszor, hogysem egyszer terheljem lelkiismeretemet könyörületlenség vádjával.”

Házasságának évtizedeiről: „Voltak koczódásaink is, mi rendszerint onnan származott, hogy mind a ketten nagyon idegesek voltunk. Ezen úgy segítettünk, hogy szabály gyanánt állítottuk fel, miként egyszerre ketten soha sem haragszunk, hanem csak akkor beszélünk egymással, ha a harag már lecsillapult. Ennek két jó oldala volt, az, hogy a duzzogónak soha sem volt alkalma feleselést idézni elő, és hogyha aztán helyre állt a nyugalom, akkor rendszeren azt találtuk, hogy a dolog oly egyszerű, oly jelentéktelen, hogy bizony kár volt volna duzzogni miatta.”

Visszatekintés gyülekezeti szolgálatára: „Nem adhatok hálát eléggé Istennek azon kegyelmeért, hogy így megsegített; hogy soha köztem és a hívek között lényeges összeütközés soha nem volt; hogy a hívek megbíztak bennem s becsületesen támogattak mindenkor; hogy irántam és családom iránt folytonos és gyengéd figyelemben nyilatkozó szeretettel viseltettek; hogy azon méltán irigyelt lelkészekhez tartozom, kiket hívei a megbecsülés, az elismerés karjain hordoztak mindenkor és még ellenségei is – örömet tettek azon vallomást, hogy kevesebb, vagy nagyobb sikerrel, de mindenkor híven teljesítettem kötelességemet. A dicsőség mindezekért az Istené, kinek neve legyen áldott mind örökkön örökké. Amen.”

Az összeállítást válogatta:
■ ZÁSZKALICZKY PÉTER

A Deák téri iskola

Az orosházi tímármester tehetséges fia kiemelkedett a hagyományos falusi életformát élők közül. A mezőberényi gimnáziumi évek után három évet töltött a soproni liceumban, ahol tanult és tanított is, mivel a saját lábán kellett megállnia.

Húszesztendőskorában a délvidéki Nikolic családnál vállalt házitani-tói állást, megtanult szerbül és görögül. Tanítványával Pestre érkezve bekapcsolódott a magyar irodalmi életbe, majd Eperjesen töltöttek egy tanévet, jogot hallgattott, „magyar társaságot” alapított. Részletesen olvashatunk régi álmának megvalósításáról, külföldi tanulmányútajairól.

A könyv felerészben Székács pesti éveiről szól, 1837-től – magyar lelkészé választásától – 1876-ban bekövetkezett haláláig. Munkásságának legjelentősebb eredménye, hogy vezető szerepet játszott a protestáns egyházak autonómiáját megszüntető pátens elleni harcban. 1860-ban elérték a pátens visszavonását, ugyan-

korlaig, a gimnázium fejlesztéséről és arról is, hogyan emlékezik Székács két lelkészársára, a német Lang Mihályra és a szlovák Jan Kollárra.

Kertész Botond alapos munkát végzett, időrendben összefoglalta Székács József életének legfontosabb eseményeit, rengeteg latin, német, francia kifejezést ültetett át magyarra, összeszedte a kötetben szereplő több száz fő életrajzi adatait.

■ KOSZORÚS OSZKÁR

Székács József püspök visszaemlékezései. Szerkesztette, sajtó alá rendezte, jegyzetekkel ellátta, a névmagyarozásokat készítette és a bevezető tanulmányt írta Kertész Botond. Budapest, 2008, Akadémiai Kiadó. Ára 3950 forint. A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható.

Zászkaliczky Péter, Kertész Botond, Koszorús Oszkár és Gáncs Péter

Szeretettel, tettel

A melléklet összeállításában részt vettek: BAGI JULIANNÁ, a támogató szolgálat vezetője, DOBROTKA PÁLNÉ klubvezető, GELLAI JÓZSEF NÉ vezető gondozónő, JANURIKNÉ CSONKA ERIKA módszertani osztályvezető, LÁZÁR ZSOLT igazgató, SZABÓ SZILVIA közösségi koordinátor, TÓTHNÉ TÓTKA EDIT otthonvezető

Bemutatkozik az Ótemplomi Szeretetszolgálat

„Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljete” (Fil 4,4)

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat (5540 Szarvas, Vajda P. u. 7.) tizenhét évvel ezelőtt kezdte meg szolgálatát a Szarvason élő idősök körében. Négyágas szeretetotthonból indult el, ma pedig integrált intézmény formájában nyújt alap- és szakosított ellátási formákat három csoport: az idősök, a fogyatékkal élők és a szenvedélybetegek számára.

2009. február 15-e intézményünk életében a hálaadás napja. Újabb építészárny átadására, felszentelésére kerül sor, *Gáncs Péternek*, a Déli Egyházkerület püspökének a szolgálatával.

A következőkben bemutatkoznak az egyes szolgáltatások. Bízunk benne, hogy miután megismeri az itt folyó munkát, sok gyülekezet érzi majd a hívást arra, hogy hasonló szolgáltatásokat kezdjen országszerte.

Szeretotthon

1992. évi indulása óta mára negyvenkilenc férőhelyes otthonná nőtte ki magát. 2002-ben vette át az intézmény irányítását *Lázár Zsolt* lelkész, az otthonvezetői feladatokat pedig *Tóthné Tótká Edit*. Számos beruházás és építkezés után ma a szeretotthonnak huszonkilenc lakószobája van, melyekben majdnem ugyanennyi fürdőszoba is tartozik.

A lakók ápolását-gondozását felkészült szakemberek végzik, akik a nap huszonnégy órájában készek odafigyelni az ellátottak egyéni igényeire. A bentlakó idősök számára biztonságot jelent az ápolók állandó jelenléte.

Február 15-én tetőtér-beépítéssel újabb hét fürdőszobás, klímás szobát adunk át ünnepélyes keretek között a beköltözni vágyóknak.

Lakóink nem csak Szarvasról és a környező városokból érkeznek; Istennek hála, jó hírünk az ország különböző régióiba, városaiba is eljut. Az idősök és hozzátartozóik bíznak az intézményben, mert egyházi fenntartású, és bíznak az itt dolgozóknak, mert hamar meggyőződnek arról az elhivatottságról, amellyel a személyzet a munkáját végzi.

Élítő az idősklubok életéből

Megkértük *Dobrotka Pálnét*, az idősök nappali ellátásának szakmai vezetőjét, hogy mutassa be az intézményhez tartozó klubokat.

– Intézményünkben három idősök klubja működik. Egy a központi épületben, a szolgálat székhelyén (hetven férőhelyes), kettő pedig a Szarvashoz tartozó külterületeken található, Középhalmon harminc férőhellyel, illetve Furugyon húsz fővel.

Klubtagjaink naponta látogatják intézményünket. Nagy segítség, hogy a személyszállítást saját gépjárművekkel tudjuk megoldani. Így az az idős ember is közösségben lehet, aki mozgásszervi vagy éppen más akadályok miatt nem tudna rendszeresen igénybe venni a klub programjait.

– Milyen programok várják a klubtagokat?

– Az egyik legfontosabb dolog a közösség. Az idős embert sok veszteség éri: egészségi állapotának rom-

ta rendszeresen szerveznek úgynevezett mindennapos tornát. Igen kedveltek a képességmegőrző, terápiai célú foglalkozások, illetve a kéz-

műves-foglalkozásokon a különböző technikák alkalmazása, dísztárgyak készítése.

A kognitív képességeket, gondol-

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat módszertani osztályának feladatairól

„...ügyeljünk egymásra, a szeretetre és jó cselekedetekre való felbuzdulást végezt...” (Zsid 10,24; Károli-fordítás)

2007. július 1-jétől végzi intézményünk a Magyarországi Evangélikus Egyház megbízásából a módszertani feladatokat. A feladatok között a legfontosabb a szociális szolgáltatást nyújtó intézmény részére komplex módszertani információnyújtás, szakmai programok véleményezése, szakértői feladatok ellátása a vonatkozó jogszabályok és szakmai követelmények, valamint a szakszerűség, a humánus, a keresztény hagyományok és értékrend jegyében.

Igényfelmérés, információszolgáltatás

Az intézmények közötti információáramlás, a naprakész információszolgáltatás intézményünk alaptevékenységei közé tartozik. Az információáramlás kétirányú. *Információ szolgáltatás az intézményeknek* hatékonyabb működésük érdekében. Igény szerint szakmai és módszertani segítségnyújtás, tanácsadás szakmai kérdésekben, gondozási módszerekben. Személyes konzultáció lehetőségének felajánlása és szakmai anyagok megküldése valamennyi intézménynek.

Információk gyűjtése a szociális ellátórendszer sajátosságairól, problémáiról, az alkalmazott módszerekről, a gondozási tevékenység ellátásáról. Országos méretű adatbázis létrehozása, naprakész vezetése, valamint adatszolgáltatás a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Családi és Szociális Szolgáltatások Főosztálya által nyilvántartott férőhelyfoglaló rendszer számára.

Jogszabályi változások folyamatos nyomon követése, megfelelő tájékoztatás nyújtása az intézmények vezetői számára.

Jogszabályok véleményezése: véleményezzük a hozzánk megküldött jogszabálytervezeteket, abban bízva, hogy véleményünk elősegíti a jogszabályváltozások folyamatában az egyházi intézmények érdekeinek érvényesülését.

Kapcsolattartás az intézményvezetőkkel

Folyamatosan az intézményvezetők rendelkezésére állunk, igény szerint lehetőséget nyújtunk számukra a közvetlen és közvetett kapcsolattartásra, tanácsadásra. Az intézmények felmerülő szükségleteit, problémáit, javaslatait rendszeresen figyelemmel kísérjük. Arra törekszünk, hogy a segítségnyújtás intézménytípusonként minél differenciáltabb legyen, illeszkedjen az intézmény profiljához.

Szakmai ellenőrzések végrehajtása

2008-ban tizennégy országos, illetve gyülekezeti fenntartású szociális intézmény módszertani ellenőrzését végeztük el a területileg illetékes regionális közigazgatási hivattal, illetve a helyi önkormányzattal egyeztetve.

Tevékenységeket most kezdő, induló intézmények esetében a szakmai dokumentációkat előzetesen véleményezzük. Jellemző tendencia az evangélikus szociális intézmények alapellátásának bővítése, elsősorban az étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősök nappali ellátása terén. Az elmúlt évben öt szakvéleményt bocsátottunk ki alapszolgáltatások működési engedélyeztetéséhez.

A tudományos kutatómunka eredményeinek közlése

A szociális ellátásokat érintő tudományos kutatómunka eredményeinek figyelemmel kísérése, elterjesztésének és gyakorlati alkalmazásának elősegítése érdekében munkacsoportunk a teljesség igénye nélkül összeállított egy szakirodalom-jegyzéket, melyet a *Módszertani Hírlévlében* közzé is tett.

Konferenciák és képzések szervezése, munkatársak továbbképzésének, önképzésének segítése

- „Hogyan tovább, támogató szolgáltatás, közösségi ellátás?” – 2008. május 15.
- Gyenesdiási diakóniai csendesnapok – 2008. május 26–28.
- Révfülöpi diakóniai csendesnapok – 2008. július 28–30.
- Gyenesdiási diakóniai csendesnapok – 2008. szeptember 1–3.

Intézményünk kreditpontot adó szakmai továbbképzéseket szervezett a szeretetszolgálatok szakdolgozóinak *Szociális helyzetfelmérés és A haladoklás, a halál és a gyász* munkában.

Intézményünk módszertani osztályának munkatársai részt vettek a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Osztályának, a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézetnek, valamint a Szociális Igazgatók Magyarországi Egyesületének a rendezvényein, szakmai műhelyein.

Az intézmény az idősök fizikai és egészségügyi ellátásán kívül lehetővé teszi a lakók számára a hitélet gyakorlását naponkénti áhítattal, illetve egyéni lelkesítő beszélgetéssel. Rendszeresen vannak foglalkozások, melyek a bentlakók életét hivatottak színesebbé tenni. Ezek az alkalmak az idősök többsége szívesen részt vesz.

Annak érdekében, hogy a lakók minél elégedettebbek legyenek, folyamatosan igyekszünk emelni az otthon és az ellátás színvonalát; új tálaló-melegítő konyhát, ebédlőt, két lakószobát alakítottunk ki, felújítottuk az úgynevezett Kovács-parókiát, ennek eredménye nyolc új fürdőszobás szoba...

lása, házastársának elvesztése; a gyermekek megkezdik önálló életüket, kevesebb időt tudnak fordítani a szüleikre; a barátok elmaradnak, aminek a fő oka a betegségek kialakulása – mindez elmagányosodáshoz vezet.

A klubtagok baráti közösséget alkotnak, ahol elmondhatják egymásnak gondjaikat, örömeiket. Változatos programokat teszik színesé a mindennapokat.

A délelőtti áhítatokat *Horváth Z. Olivér* lelkész, mentálhigiénés munkatárs, *Zátonyi János* nyugalmazott lelkész és *Lázár Zsolt* lelkész végzi.

Hetente két alkalommal gyógytoronász vezetésével mozgásterápia folyik. Ezenkívül a gondozónők napon-

kodást, figyelmet, emlékezetet tartják frissen a különböző társasjátékok, memóriajátékok. Időseink szívesen énekelnek, nótáztatnak. Kapcsolatban vagyunk a helyi népdalkörrel, a Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda osztályközösségeivel. A kulturális előadások – különösen ha gyermekek szájából hangzanak el – mélyen megérintik időseink szívét.

Az egyik legnépszerűbb program a „szomszédolás”. Időközönként meglátogatjuk a külterületi klubok tagjait, vagy éppen mi látjuk vendégül őket. Jó kapcsolatot alakítottunk ki az önkormányzati fenntartású idősök klubjával is. Közös programokon is részt vettünk. Ilyen volt az „elmebajnokság”, amelyen a Békés megye különböző településeinek működő klubok tagjai mérköztek meg egymással. Időszakonként egészségmegőrző napokat szervezünk, amelyeken az egészséges táplálkozás és életmód, az egészségi állapotnak megfelelő testmozgás kerül a középpontba.

Kirándulásokat is szervezünk: sétahajózás a Körösön, kirándulás Egerbe. Ezenkívül jó időben lehetőség van rövidebb sétákra.

Időseink mindennapi ügyes-bajos dolgaikban is számíthatnak ránk: ügyintézés, bevásárlás, orvoshoz eljutás, gyógyszerkiváltás; a személyi higiéné megtartása, felsőruházat tisztítása, napi egyszeri meleg étel biztosítása. Gondozóink elhivatottsága, szakértelme megnyilvánul munkájuk során.

– *Kérem, néhány szóban mutassa be a külterületi klubokat!*

– A furugyi klub különleges helyzetben van. A kis szákletelepülésen mindössze harmincnyolcan élnek, kivétel nélkül idős vagy szociálisan hátrányos helyzetű emberek. A három sor tanyából álló Furugyon egy kocsmá és az idősök klubja nyújt közösségi színteret az itt élőknek. A bolt, az egészségügyi sürgősségi ellátás, az ügyintézés mind-mind a klubhoz kötődik. *Szemes Józsefné, Marika*, aki furugyi lakos, már több mint tizenöt éve végzi itt áldásos munkáját. Egy éve került ebbe a klubba *Molnárné Juhász Eleonóra*, aki fiatalos lendületével, empátiájával, önzetlenségével hamar elnyerte az itt élő, egyébként az idegenekkel szemben bizalmatlan emberek szeretetét.

A másik külterületi klub Középhalmon működik, már több mint egy éve. A tanyagondnoki szolgálattal együtt sok idős ember számára jelent biztonságot, mindennapi programot. Az itteni klubtagok nagyon aktívak. Bámulatos a nehéz körülmények ellenére is töretlen jókedvük, humoruk. Nem csak az általunk szervezett programokban vesznek részt szívesen, de saját ötleteik is vannak, amelyeknek a megvalósításában nekünk csak segítenünk kell. Ilyen például a már említett „szomszédolás”.

Rendeztünk már közösen kézimunka-kiállítás, szüreti mulatságot, nőnapot, és még sorolhatnám a sok közös alkalmat. A legközelebbi a közös farsangi mulatságunk lesz. Minden klub készül egy kis műsor-

NAPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

A Bibliában százötven zsoltár található. Az alábbiakban ötből olvashattok részeket, amelyek azonban hiányosak. A rajzok közül válasszátok ki a hiányzó szót ábrázolót, és a megoldást írjátok a vonalra!

Tekintetem a emelem:
Honnan jön segítségem?
Segítségem az Úrtól jön,
aki az eget és a földet alkotta. (121. zsoltár)

Az Úr döntései igazak,
mindenben igazságosak,
kívánatosabbak az aranynál,
sok színaranynál is,
édesebbek a is. (19. zsoltár)

Az Úr az én pásztorem,
nem szűkölködöm.
Füves legelőkön terelget,
csendes vezet engem. (23. zsoltár)

Megszabja a számát,
nevet ad mindegyiknek.
Nagy a mi Urunk és igen erős,
bölcssége határtalan. (147. zsoltár)

Lábam előtt a te igéd,
ösvényem világossága.
Esküszöm és fogadom,
hogy megtartom igazságos döntéseidet. (119. zsoltár)

HUMORZSÁK

– Mit mondott az angyal Évának, miután kiüzte őt a paradicsomból? – kérdezi a hitoktató a hittanórán.

Peti lelkesen jelentkezik.
– Azt mondta neki, hogy hason csúszkálj, és port törölgetsz egész életeden át!

Angyal

Ó, bárcsak látnám, láthatnám egyszer,
amint repül az ünnepekket,
vagy ahogyan a földön landol
– nemcsak elszórt angyalhajakból
sejthetném, ha erre járt,
ha a ház fölött vagy rajta át
elsuhant. Ha egyszer látnám,
fényét jól szemembe zárnám,
s megmondanám, hogy mindig várom,
jöhet, mégha nincs is karácsony.
Nem kell, hogy ajándékot hozzon,
ne féljete! – csak ennyit mondjon.

■ KERTÉSZ ESZTER

IMASAROK

Lement a nap, esteledik,
de szép nap volt, köszönöm!
Én Istenem, velem voltál,
te vagy az én örömöm!
Amíg alszom, őrizz, kérlek,
virrassz az álmom felett,
adj jó éjt az embereknek,
békét és szeretetet! Ámen.

Az alábbiakban Jónás történetét olvashatjátok néhány mondatban összefoglalva. A hiányos szavakban csak a **h** betűket találjátok. Egészítsétek ki a szavakat!

Jónás h□□□□□ szállt. Nagy □□h□□ lett a tengeren, óriási h□□□□□□□□ voltak. A h□□□□□□□ megijedtek. „H□□□□□ vagyok, és az Úr az én istenem. Miattam van ez a baj” – mondta Jónás. Miután a vízbe dobták, egy nagy h□□□□□ bekapta őt. H□□□□□ nap és h□□□□□ éjjel volt ott. „Menj Ninivébe és h□□□□□□□, amit mondom neked!” – parancsolta az Úr ismét Jónásnak. „Vagy megtérnek vagy negyven nap múlva □□□h□□□□□□.” A lakosok pedig h□□□□□□□ Istennek. A király börtönt parancsolt, ő maga is h□□□□□□□ ült. Ezt látva az Úr nem h□□□□□□□□□□ többé rájuk.

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

► Albert és Pongrác lovagnak ismét a Tudás erdejében levő várnál van dolga: hét fordulóból álló lovagi tornán vesznek részt. Oldjátok meg ti is a nagyheti eseménysorozathoz kötődő feladatokat, és a megfejtéseket egyben, összegyűjtve küldjétek el a szerkesztőség címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A végén ajándékot kaptok.

3.

A lovak a várkerítés téglafala előtt álltak, egy tekercest és egy doboz betűt tartva a kezükben.

– Albert barátom, akárhogyan is nézem, úgy tűnik, ennél a falszakasz-nál kell teljesíteniük a harmadik próbát. Ez a különleges keresztrejtvény Lukács evangéliumának a 22. fejezetében az első huszonnégy vers alapján készült.

– Igen, alighanem igazad lesz. Azt írja a tekerces, hogy a téglákra erő-

sített színes papírokra kell a betűdobozból kitenniük a helyes szavakat. Arra a téglára is csak egy betűt kell rakni, ahol kétféle szín található, ugyanis az a betű két szóhoz tartozik. A betűket fentről lefelé vagy balról jobbra kell rakosgatni. Ha végeztünk, a számozott téglákon található betűkből egy szót olvashatunk össze – ez lesz a megfejtés.

– Álljunk neki! Ha te olvasod a feladatot, én kikeresem és felteszem a téglára a megfelelő betűket.

– Jó, lássuk csak!

- Az áruló tanítvány.
- Ennek az állatnak a húsból készítették a húsvéti vacsorát.
- Ezt vitte az ember, akit a két tanítvány követett, amikor a vacsora helyét keresték: egy korsó...
- Az úrvacsora egyik része: ...
- Az úrvacsora másik része: ...
- Ő engedte be Pétert és Jánost, hogy előkészítsék a vacsorát: a ház ...
- Az utolsó vacsora napja.

Megfejtés:

